

» Bix kéen beetike'ex le k'áatchi' kaajilo'

Múuch'táabalilo'ob yéetel le INEo' yéetel le máako'obo', kaajo'ob yéetel mejen masewáal kaajilo'ob, tu'ux kun béeytal u ya'alik ba'ax ku tukultiko'ob, u tsoliko'ob ba'ax u k'áato'ob.

Beyxan, le máaxo'ob kuj táakpajalo'ob te' múuch'táambalo' yaan u béeytal u yéeyiko'ob máax ku t'aan tu yóolalo'ob uti'al u yilik u meyajil le k'axt'aan ku beetbil te' múuch'táambalo'.

» Ba'ax k'iin k beetik le k'áatchi' kaajilo'

Le múuch'táambalo'obo' yaan u beeta'alo'ob ti' u k'iinilo'ob 02 yéetel 21 ti' julio ti' u ja'abil 2022. Uti'al a wilik u k'iinilo'ob yéetel tu'uxe' ooken ti' <https://ine.mx/actores-politicos/candidaturas-indigenas-consulta/>

» Ba'ax ku pa'ata'al ti'e' k'áatchi' kaajilo'

Ka' táakpajak tuláakal máak, kaajo'ob yéetel mejen kaajo'ob u k'áato'ob táakpajal, beyo', tu yóo'lal ba'ax ku tukultiko'ob yéetel ba'ax ku ya'aliko'obe' le INEO' ku ts'íibt u jéets't'aanil le yéeyajil ichil u kajnáalil masewáal kaajil ku t'aan tu yóo'lal le kaajo' wa le kéen u beet u jala'achilo'.

Táanil k'áatchi' kaajil, jáalk'ab
t'aan beyxan ku yojéelt
máako'ob, kaajo'ob yéetel
mejen masewáal kaajilo'ob ti' u
éejentiko'ob máaxo'ob yéetel
u béeytal u ts'íit kubáalo'ob uti'al
u yéeya'alo'ob ti' noj lu'umil

**In INEe' jach ka'ana'an
tumen ku yu'ubiko'on yéetel
ku much'kintiko'on.**

¡Ka Táakpajkech!

U Noj kúuchil yéeyajil tu noj lu'umil Mexico'e' (INE) yaan u beetik jump'éeel táanil k'áatchi'il ti' junjuntúulil máako'ob, kaajo'ob yéetel mejen masewáal kaajilo'ob, uti'al u ya'aliko'ob bix u yiliko'ob tu yóok'lal u ts'íibil ju'unil ku t'aan ti' le máako'ob ku éejentiko'ob máaxo'ob ku ts'íitkubáalo'ob uti'al yéeybilo'ob ka meyajnako'ob uti'al masewáal kaajil tu' ja'abil 2023 tak 2024.

» Ba'ax jump'éeel jets'kúunta'an

Junmúuch'uj bixil u su'utul keetil le xma' keetil ku muk'yajtik múuch' máako'ob ti' u kaxáantik u páajtalilo'ob, je'el bix le kaja'ano'ob ich masewáal kaajilo'.

» Bix ts'o'ok u meyajta'al

Tu ja'abil 2018e', le INEo' tu jets'kúuntaj u yáax téenil ti' masewáal kaajilo'ob uti'al u yéeya'alo'ob bey Diputado'ob tu noj lu'umil Meexicoe', kex wa ma' u k'áat le jáatsal politikoo'obo' beeta'ab u táakbesiko'ob masewáal kaajo'ob, kex 13 distritos ka' yéeya'ako'ob; tu' ja'abil 2021e' tu chukaj 21 distritos, yéetel bolomp'éeel candidaturas ti' u jáatsalo'obi'.

» Ba'ax le u éejentikubáa máak tu juunal bey masewáal kajnáalile'

Le u ka'ap'éeelil artikulo ti' le constitucióno' ku ya'alike' u tuukukil u k'amik u báa máak bey ti' masewáal kaajile' –**pertenencia**– jump'éeel ba'ax jach ka'ana'an uti'al u yilpajal máax u kajnáalilo'ob masewáal kaajilo'obe'.

Beytúuno', ti' u meyajil yéeyajile' le kúuchil ku k'aaba'tik *Sala superior del tribunal Electoral del poder Judicial ti' le Federaciono'* tu ya'alaje' le jáatsal politikoso'obo' jach k'a'ana'an jets'kúuntiko'ob u páajtalil u yaantal tsikbalil yéetel le máaxo'ob u k'áat u ts'íit u aalo'ob ka' yéeya'ako'ob beyxan le kaaj tu'ux yano'obo'; lelo' ku ya'alpajalti' *autoadscripción calificada*.

» Ba'ax le yáax t'aanil yéetel kaaj, jáalk'ab ku ts'a'abal ojéeltbilo'.

Máako'ob, kaajo'ob yéetel mejen masewáal kaajilo'ob yaanti'ob u páajtalil u táakpajalo'ob kéen ch'a'a tukulta'ak u beeta'al wa ba'ax. Beytúuno', le jala'achoo'obo' unaj u tsolikti'ob tu beelil beyxan u yu'uba'al u t'aano'ob yéetel ba'ax u k'áato'ob, táanil ti' u beeta'al wa ba'ax.

» Ba'ax le ku k'áatchi'itbilo'

U bixil, bix kéen u beetiko'obo' yéetel ba'ax ku meyajti'ob uti'al jets'kúuntiko'ob le juunal éejem masewáal kajnáalilo', u k'áat ya'ale', le bix ku jets'kuntbil u t'aanil juntúul máak u k'áat u ts'íibtúubáa bey candidata kajakbal ti' jump'éeel masewáal kaaje' yéetel jach tu jaajil ti' kaja'ani' yéetel u t'aan tu yóolalo'ob.

» Máaxo'ob kéen k'áatchi'ito'obe'

Kajnáalilo'ob ti' jump'éeel masewáal kaajil Kaja'ano'ob tu Noj lu'umil Mexico', junjuntúulil, yéetel u jala'achilo'ob kaaj, beyxan mola'ayilo'ob ku t'aan tu yóolalo'ob.